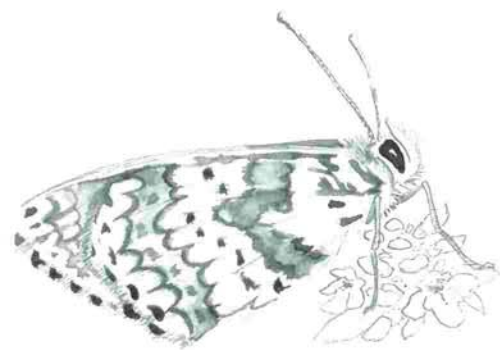

Een uitgestorven soort is eerder een verdwenen soort

In de regio Haut-Béarn, in het westen van de Franse Pyreneeën, werd afgelopen augustus voor het eerst in vier jaar weer een jonge Bruine beer (*Ursus arctos*) gezien, samen met een volwassen exemplaar. Volgens enkele biologen was de wilde beer in dit berggebied verdwenen, volgens schattingen van herders bestond de totale populatie uit minder dan tien beren.

In de jaren negentig van de vorige eeuw was het aantal beren hier op één hand te tellen en daarom werden in 1996 twee in Slovenië gevangen vrouwtjes losgelaten, het jaar daarop gevolgd door een mannetje. Ondanks de waarneming van het berenjong hebben ecologen grote twijfels of de Bruine beer voor de Franse Pyreneeën wel behouden kan blijven.

Het Samoawaterhoen (*Pareudiastes pacificus*) is altijd een zeldzame vogel geweest. Johann Kubary ontdekte de endemische soort in 1869 op Savaii, één van de Samoa-eilanden. Hij verzamelde ook de twee exemplaren die in 1874 door het Hamburgse Godeffroy Museum aan de voorloper van Naturalis in Leiden werden geschonken. De soort was officieel voor het laatst in 1873 waargenomen en stond daarom als uitgestorven te boek. Tot eind 2003, toen de rallenspecialist Dion Hobs-croft twee exemplaren ontdekte. Hij houdt dit jaar een expeditie om vooral deze soort opnieuw te zien.

Voor het eerst sinds 1968 is de Steur (*Acipenser sturio*) weer in Nederland gevangen. 'Na 35 jaar weer kans op Hollandse kaviaar'

In de literatuur blijkt geen algemene definitie met criteria voor een uitgestorven soort te bestaan. Biologen, overigens erg voorzichtig om een soort als uitgestorven te bestempelen, schrijven dan: 'vermoedelijk uitgestorven, waarschijnlijk uitgestorven, wordt als uitgestorven beschouwd'. Maar zij bedoelen dan dat zo'n soort verdwenen is en dus ook weer kan opduiken. Deze keer over de Bruine beer, het Samoawaterhoen, de Steur, de Purperstreeparmoervlinder, de Veldparelmoervlinder en de Donkere waterjuffer. Allemaal – min of meer – verdwenen soorten, maar niet uitgestorven.

was de kop in een krant. Twee beroepsvis-sers hengelden op 7 september jongstleden de 83 centimeter lange en 3,5 kilo zware vis bij Makkum uit het IJsselmeer en lieten hem een dag later vrij. Voor 1955 kwam deze vissoort vooral in de rivieren voor, door vervuiling en overbevissing was hij hier uitgestorven.

Twee in ons land verdwenen vlinders doken dit jaar onverwacht op: de Veldparelmoervlinder (*Melitaea cinxia*) en de Purperstreeparmoervlinder (*Brenthis ino*). Beide waren uitgestorven: de eerste was sinds 1995 niet meer waargenomen, de tweede was sinds 1962 of 1963 uit Nederland verdwenen. De Veldparelmoervlinder werd 31 mei door Hub Reumkens en Victor Mensing op de Sint Pietersberg bij Maastricht gesignaleerd. Waarschijnlijk betreft het een areaaluitbreiding en heeft deze soort de sprong vanuit het Belgische deel van de Sint Pietersberg gemaakt. De Purperstreeparmoervlinder werd in juni ontdekt, bij Kerkrade in een orchideeënterein.

In De Weerribben liet de Donkere waterjuffer (*Coenagrion armatum*) zich weer zien. Dat was in meerdere opzichten een bijzondere waarneming. Want door een vergissing van medewerkers van Staatsbosbeheer was in het najaar van 2003 de laatste vliegplaats in de Weerribben ernstig verstoord. Gevreesd werd dat daarmee de vermoedelijk enige populatie uit Noordwest-Europa van deze uiterst zeldzame libel was verdwenen. Begin dit jaar heeft Staatsbos-

beheer speciaal voor deze soort een nieuw petgat aangelegd, vlakbij de oude vliegplaats. Daarna werden in de buurt van dit uitgegraven water op 2 mei meerdere exemplaren ervan aangetroffen.

Een uitgestorven soort zal nooit meer worden gevonden, dat is een treurig voldongen feit. Maar die uitgestorven soort moet dan wel echt uitgestorven zijn. Anders zijn aangename verrassingen niet uitgesloten.

Joost Kazus is secretaris van de KNNV-afdeling Amsterdam.

Boven: de Veldparelmoervlinder is weer gesignaleerd op de Sint Pietersberg. Onder: in de Franse Pyreneeën is voor het eerst in vier jaar weer een jonge Bruine beer gezien. TEKENINGEN: INA MARBUS

